

Asia: VN/21641/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Metropolia Ammattikorkeakoulun Opiskelijakunta METKA kiittää mahdollisuudesta lausua ja lausuu seuraavaa:

Kannatamme esityksen pyrkimystä kohti korkeakoulujen yhdenvertaistamista sekä hallinnollisen työn keventämistä, mutta näemme esityksessä käsiteltyjen yksittäisten toimien tarpeettomasti vaikeuttavan kansainvälisten opiskelijoiden elämää Suomessa.

METKA haluaa huomauttaa, että esitetyt korkeakoulujen resursseja parantavat toimet, kuten käsittelymaksun palauttaminen ja lukuvuosimaksun korottaminen, ovat nykyisellään vain kustannusten siirtämistä korkeakoululta opiskelijoille.

Erytisesti Metropolia Ammattikorkeakoulussa, jossa on lukuisia englanninkielisiä tutkintoja, joiden opiskelijoista merkittävä osa tulee EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta olemme nähneet, että tällaiset muutokset johtavat siihen etteivät ulkomailta tulevat opiskelijat pysty lukuvuosimaksuja maksamaan.

Esityksen toimia on mahdollista kehittää suuntaan, jolla resursseja säästetään ja Suomen houkuttelevuus kansainvälisten opiskelijoiden silmissä säilytetään.

Lausunnonantajan näkemykset koskien hakemuksen käsittelymaksun palauttamista

METKA näkee hakemuksen käsittelymaksun palauttamisen kannatettavana, mutta se tulee kohdistaa aidosti esimerkiksi puutteellisten hakemusten ja ei-hakukelpoisten hakemusten vähentämiseen. METKA tunnistaa, että hallinnollisen työn määrä on korkea. Käsittelymaksun tulee kuitenkin olla lukukausikohtainen ja yhdellä maksulla hakija voi valita useamman hakukohteen eri korkeakouluista. Maksu tulee palauttaa opiskelemaan valituille ja opinnot tosiasiallisesti aloittaville opiskelijoille. Käsittelymaksun tulisi olla riittävän pieni ja olla linjassa korkeakoulujen muiden opiskelijoille määrättävien hallinnollisten kustannusten kanssa.

Lausunnonantajan näkemykset tilauskoulutuksen muutoksista

METKA näkee tilauskoulutuksiin liittyvien oikeuksien ja velvollisuuksien kirkastamisen hyvänä asiana. Tarkennus siihen, kuka tilauskoulutuksen voi tilata, on kannatettava ja parantaa tilauskoulutukseen osallistuvan opiskelijan oikeusturvaa. Koulutuksen tulee kuitenkin olla tosiasiasa opiskelijalle maksuton, eli koulutuksen tilaajan ei tulisi periä opiskelijoilta minkäänlaisia maksuja.

Lausunnonantajan näkemykset koskien lukuvuosimaksujen korottamista

METKA näkee lukuvuosimaksut lähtökohtaisesti koulutuksen maksuttomuutta ja Suomen vetovoimaa vastustavana arvovalintana.

Koemme, että lukuvuosimaksujen tasapäistäminen korkeakoulujen välillä on kannatettavaa kilpailun vääristymisen vähentämiseksi, mutta suunta on väärä. Täyskatteellistamisen sijaan METKA näkee, että lukuvuosimaksuja tulee alentaa ja apurahajärjestelmää selkeyttää.

Luonnoksessa kyseenalaistetaan korkeakoulujen omien apurahajärjestelmien tarpeellisuus, sillä korkeakoulut käyttävät merkittävän osan lukuvuosimaksujen potentiaalisesta tuotosta maksuista vapauttamiseen ja opiskelijoiden apurahoihin. Näemme lukuvuosimaksuista vapauttamisen kannatettavana vaihtoehtona opinnoissaan menestyneille opiskelijoille, mutta lukuvuosimaksujen palauttamisen ei tule olla liian merkittävä pitovoimatekijä, sillä tämä nostaa täyttä lukuvuosimaksua maksavien opiskelijoiden kustannuksia.

METKA näkee tavoitteen kansainvälistymisen lisäämisestä ristiriitaisena lukukausimaksujen korottamisen kanssa. Esitysluonnoksen kohta siitä, että lukuvuosimaksut eivät vaikuta korkeakouluille kohdennetun perusrahoituksen määrään, on myös ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jossa korkeakoulujen valtionrahoituksesta ollaan leikkaamassa lukuvuosimaksuja vastaava summa.

Esityksessä arvioidaan täyskatteellisuuteen siirtymisen tarkoittavat noin 5000 euron kasvua keskimääräisessä nettomääräisessä lukuvuosimaksussa. METKA näkee kerralla tehtävän noston liian korkeana.

Lausunnonantajan näkemykset lukuvuosimaksujen kiertämisen ehkäisemistä koskevasta muutoksesta

METKA näkee ongelmallisena sen, että työn tekemisestä rangaistaan. Kotoutumisen ja pitovoimatekijöiden näkökulmasta on kannustettavaa, jos opiskelijat saavat Suomesta töitä. METKA katsoo, että työstä, erityisesti osa-aikaisesta, saatava palkka ei riitä sekä lukukausimaksujen, että elinkustannusten maksamiseen. Mitä enemmän opiskelija tekee töitä, sitä hitaammin opinnot edistyvät.

METKA ymmärtää, että lukukausimaksuista saatavia tuottoja on vaikea ennakoida, mutta pidämme esitystä ongelmallisena ratkaisuna. Lukukausimaksujen määrä vaihtelee joka tapauksessa vuosittain esimerkiksi sen mukaan, miten vetovoimaisena Suomi nähdään EU-maiden sisällä. Vaikka esitys ei estä työperusteisen oleskeluluvan hakemista, niin yhdistettynä muihin suunniteltuihin muutoksiin tämä vähentää Suomen houkuttelevuutta opiskelumaana.

Muutos, jossa jatkossa tilapäistä suojelua saavat eivät ole jatkossa lukuvuosimaksuvelvollisia, on kannatettava.

Lausunnonantajan näkemykset tiedonsaantioikeuden lisäämisestä

METKA näkee muutoksen korkeakoulujen tiedonsaantioikeudessa kannatettavana. Koemme, että muutos helpottaa korkeakoulujen hallinnollista työtä heikentämättä kuitenkaan hakijan oikeusturvaa.

Jaakkola Juuso
Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA

Rissanen Lilli
Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA